

Turinys

LIETUVOS ŽVĒRYS	3
Lietuvos žvėrys. Rimantas Budrys.....	4
Miško plėšrūnai. Selemonas Paltanavičius	4
MIŠKO IR PAMIŠKIŲ GYVENTOJAI	5
Barsukas	6
Kalnelio šeimininkas. Juozas Sokas	6
Barsukas. Pagal „Vikipediją“	7
Barsukas. Juozas Sokas.....	7
Barsukas nubudo. Vyngandas Račkaitis.....	8
Barsukas. Alfonsas Kazitėnas	8
Briedis	10
Girių karalius. Alfonsas Kazitėnas.....	10
Briedis. Juozas Sokas	11
Ežys	12
Ežys. Juozas Sokas	13
Ežys. Selemonas Paltanavičius	13
Ežys. Tadas Ivanauskas.....	14
Ežio spygliai. Lietuvių sakmė.....	14
Mitai	15
Elnias	16
Elnias.....	16
Elnininkystė	17
Kaip išsigėbėjo elniai nuo vilkų. Leonardas Grudzinskas.....	17
Kiškis	18
Kiškis. Selemonas Paltanavičius.....	18
Kiškis ir vilkas. Pranas Mašiotas	19
Kiškio pusryčiai. Juozas Sokas	20
Kiškių šokis. Vyngandas Račkaitis.....	20
Lapė	21
Lapė.....	21
Lapė. Kazys Jakubėnas	22
Lapių namai. Rimantas Budrys.....	22
Laputės uodega. Pasaka	23
Lokys	24
Rudasis lokys. Pagal „Vikipediją“	24
Lokiukai. Martynas Vainilaitis.....	25
Meška. Jonas Ambrukaitis.....	25
Lūšis	26
Lūšis. Selemonas Paltanavičius	26
Lūšis. Gediminas Isokas	27
Girių pabaisa. Juozas Sokas.....	27

Stirna	28
Stirna. Pagal „Vikipediją“.....	28
Stirna. Janina Degutytė.....	29
Stumbras	30
Stumbras. Alfonsas Kazitėnas.....	30
Stumbrų gyvenimo būdas. Pagal „Vikipediją“.....	31
Stumbrai Lietuvoje. Pagal „Vikipediją“.....	31
Sernas	32
Šernai. Juozas Sokas.....	32
Šernai bulvėse. Juozas Sokas.....	33
Ūkininkas ir šernai. Jonas Ambrukaitis.....	33
Vilkas	34
Vilkas. Selemonas Paltanavičius.....	35
Akis į akį su vilku. Jonas Ambrukaitis.....	35
Vilkas. Ramutė Skučaitė.....	36
Vilko namai. Pasakėlė.....	36
Vilko pėdos. Leonardas Grudzinskas.....	36
Smalsus vilkas. Jonas Ambrukaitis.....	37
Voverė	38
Voverė. Selemonas Paltanavičius.....	38
Varnėnų inkilo voverytė. Juozas Sokas.....	39
Voverytės vasara. Juozas Sokas.....	39
Voverės gyvenimas. Leonardas Grudzinskas.....	39
Voveraitė. Vladas Dautartas.....	40
Voverės uodega. Pasakėlė.....	40
Voverė ir vilkas. Levas Tolstojus.....	40
LAUKŲ IR PIEVŲ GYVŪNAI	41
Gyvatė	42
Gyvatės. Alfonsas Kazitėnas.....	42
Žalčiai. Tadas Ivanauskas.....	43
Žalčiai ir gyvatės. Tadas Ivanauskas.....	43
Kurmis	44
Kurmis. Selemonas Paltanavičius.....	44
Kurmis. Jonas Ambrukaitis.....	45
Kurmio gyvenimas. Alfonsas Kazitėnas.....	46
Kurmis. Kęstutis Kasparavičius.....	46
Varlė	47
Varlės. Alfonsas Kazitėnas.....	47
Kiaunė	48
Kiaunė. Alfonsas Kazitėnas.....	48
Driežas	49
Vikruoliai driežai. Alfonsas Kazitėnas.....	49
Šermuonėlis	50
Šermuonėlis. Alfonsas Kazitėnas.....	50
Žebenkštis	51
Žebenkštis. Alfonsas Kazitėnas.....	51

Kirstukas	52
Kirstukas. Alfonsas Kazitėnas.....	52
VABALAI VABALĖLIAI	53
Boružė	54
Boružė. Algimantas Baltakis	54
Sodininkė. Gediminas Isokas	55
Boružės. Violeta Palčinskaitė.....	55
Skruzdėlė	56
Skruzdėlės. Lionginas Šepkus.....	57
Skruzdėlės ir amarai. Alfonsas Kazitėnas.....	57
Skruzdėlynas. Jonas Ambrukaitis	57
Mano vaikystės skruzdėlynas. Leonardas Grudzinskas	57
Iš skruzdėlių gyvenimo	58
Ką sumanė skruzdėlytės? Jonas Ambrukaitis	58
Bitė	59
Bitės. Rimantas Budrys.....	59
Dūzgia bitelė. Martynas Vainilaitis.....	59
Sunkūs bičių vargai. Leonardas Gutauskas.....	60
Lėk, bitele. Jonas Ambrukaitis	61
Žiogas	62
Žiogas. Selemonas Paltanavičius	62
Žiogas ir skruzdės. Ezopas	63
Žiogas ir vaikai. Jonas Ambrukaitis	63
Sraigė	64
Sraigė.....	64
Sraigė. Julius Keleras.....	65
Sraigė lėtaeigė. Jonas Ambrukaitis.....	65
Voras	66
Voras.....	66
Voras. Selemonas Paltanavičius	67
Voras ir uodas. Pranas Mašiotas.....	67
Uodas	68
Uodas.....	68
Uodas. Jonas Ambrukaitis	69
Įdomūs faktai	67
Vabzdžių pasaulis. Alfonsas Kazitėnas	70
Pievoje. Jonas Ambrukaitis	70
Skruzdės, vapsvos, bitės, kamanės. Selemonas Paltanavičius	70
Ką kalba seni žmonės	71
Kaip žvėreliai ruošiasi žiemai. Kazys Marukas.....	71
Žvėrelių ruduo. Jonas Ambrukaitis.....	71
Ką kalba seni žmonės? Leonardas Grudzinskas.....	72
Žvėrelių takai. Leonardas Grudzinskas	72
Kodėl lokio trumpa uodega. Lietuvių pasaka	73

Briedis

Alfonsas Kazitėnas

Girių karalius

Briedis yra didžiausias ir stipriausias iš visų mūsų miškuose gyvenančių žvėrių, todėl ir jaučiasi kaip tikras girių karalius. Briedžio platūs pečiai, tvirta krūtinė, didelė galva, ilgos, laibos ir labai stiprios kojos, trumpa uodega, ilgos ausys. Lėkia jis per kalvas ir pelkes, per kirtimus ir tankmes, tarytum kojomis žemės nesiekia.

Miškas – tikrieji briedžio namai, tačiau jis niekuomet nenakvoja antrą naktį tame pačiame guolyje. Jis – amžinas keliautojas.

Mįslė

1. Tėdidus, raguotas ir stiprus vaikšto po miškus ir miškelius.

Juozas Sokas

Briedis

Briedis – mūsų krašto miškų gražuolis. Po stumbro jis – stambiausias žvėris.

Puiki briedžio uoslė. Jis užuodžia žmogų iš labai toli.

Briedžio išvaizda didinga, rūsti. Jo liemuo palyginti trumpas, krūtinė plati, kojos ilgos ir labai stiprios. Patinas turi gražią ragų karūną. Ragus briedis meta kasmet ir užsiaugina kitus.

Briedis priešų beveik neturi. Nuo vieno ar net nuo keleto vilkų jis lengvai apsigina.

Įdomu tai, kad briedis plaukti išmoksta vos tik užgimęs. Ieškodamas maisto gali panerti net į šešių metrų gylį. Net nepasukdamas galvos jis gali akis pakreipti taip, kad matytų tai, kas yra už jo nugaros.

Briedis kasdien suėda apie 23 kilogramus pašaro, ir ne svarbu, ar tas maistas augtų trejetą metrų virš žemės paviršiaus, ar tiek pat po vandeniu.

Briedžių jaunikliai smalsūs, žavūs ir nerūpestingi. Briedė savo jaunikliu rūpinasi su meile ir atsidavimu. Ji puola bet ką, kas gali pasikėsinti į mažylį: vilkus, meškas, netgi žmones, todėl negalima pamiršti, kad briedis labai stiprus laukinis gyvūnas. Jį sutikus gamtoje, svarbu laikytis ramiai ir nesiartinti prie jo.

Varlė

Alfonsas Kazitėnas

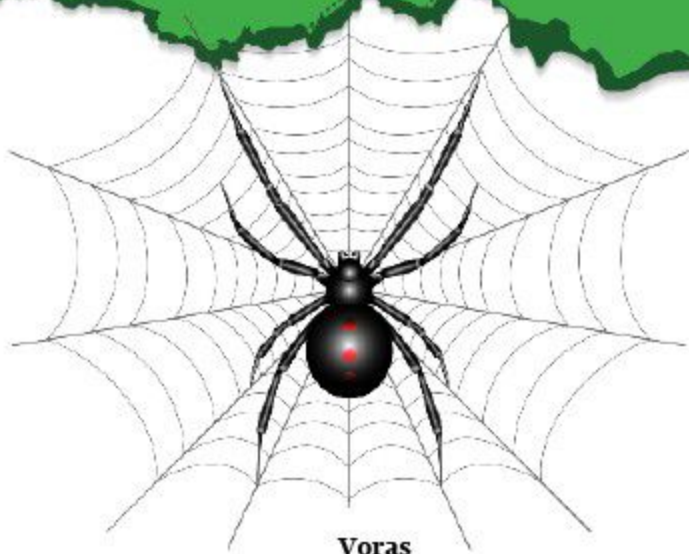
Varlės

Daugumai žmonių varlės yra negražūs ir nemalonūs padarai.

Kas teisybė, tai teisybė: rupūzės, varlės – bjaurios išsigimėlės, šlykštu net imti į rankas šaltą ir drėgną gyvį.

Žvilgtelėkime iš arčiau į visų paniekintą varlę. Didelė, plokščia galva su šonuose išsprogusiomis akimis, trumpas, platus liemuo be kaklo. Trumpos keturpirštės priekinės ir penkiapirštės užpakalinės kojos. Pirštai be nagų, tarp jų – plėvė. Juda lėtai, orientuojasi blogai, visai nepastebi daiktų. Gleivėta varlės oda yra ir kaip apsaugos priemonė, ir kaip kvėpavimo aparatas. Jos liežuvis – medžiojimo priemonė. Štai, skrenda musė, kažkas plekšteri – nebėra musės. Viskas įvyksta žaibiškai. Varlė sugavo musę, įtraukė liežuvį į gerklę ir nurijo. Liežuvis toli ištįsta priekin lyg koks lipdukas. Vabzdys nespėja pajusti pavojaus. Varlės sunaikina daugybę blakių, erkių, lapgraužių, musių, uodų, mašalų ir visokiausių kitokių žalingų gyvių. Jos surija daug tokių kenkėjų, kurių paukščiai neliečia iš tolo.

Voras

Voras

Vorai – nariuotakojai, randami visuose žemynuose, išskyrus Antarktidą. Iš viso priskaičiuojama apie 38 000 rūšių. Voras turi 8 paprastas akis, sugeba gaminti voratinklių šilką, turi aštuonias kojas ir neturi sparnų.

Dauguma vorų gyvena tik kelis mėnesius. Iš istorijos yra žinomi atvejai, kai atskiri atstovai nelaisvėje gyveno iki 30 metų. Ir tropiniai lenktyniniai vorai gyvena maždaug tris mėnesius ar mažiau.

Visi vorai yra nuodingi. Tik ne visos rūšys gali perkąsti žmogaus odą. Dėl to jos žmogui nėra pavojingos, nors nuodu ir turi. Lietuvoje yra dviejų rūšių vorai, kurie žmogui galėtų įkąsti. Tai – vapsvavoris ir voras kryžiuotis.